

Vysvetľujúca poznámka k návrhu na cielenú revíziu nariadenia GBER

Cieľom tejto poznámky je objasniť cieľ a rozsah pôsobnosti návrhu na revíziu [všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách](#)¹ (ďalej len „GBER“) na základe výsledkov komplexného hodnotenia politiky štátnej pomoci, čiže [kontroly vhodnosti](#)², a zosúladiť ho s revíziou určitých usmernení o štátnej pomoci³. Táto poznámka je sprievodným dokumentom k verejnej konzultácii k tomuto návrhu nariadenia GBER. Táto revízia nadväzuje na revíziu nariadenia GBER prijatú 23. júla 2021.

Verejné financovanie, ktoré spĺňa podmienky štátnej pomoci, ako je vymedzená v článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), sa musí zvyčajne notifikovať Komisii a schváliť predtým ako nadobudne účinnosť. Zásady, z ktorých vychádzajú pravidlá štátnej pomoci EÚ, slúžia na zabezpečenie toho, aby verejné výdavky nespôsobovali nespravodlivú hospodársku súťaž pre spoločnosti pôsobiace na vnútornom trhu EÚ. Konkrétnejšie tieto zásady pomáhajú zabezpečiť, aby verejné finančné prostriedky nenahrádzali súkromné investície, slúžili všeobecným politickým cieľom a nepresahovali sumy, ktoré sú potrebné na naplnenie týchto cieľov. Členské štáty nie sú povinné notifikovať Komisiu o štátnej pomoci, ak predmetná pomoc spadá pod pravidlá *de minimis* alebo spĺňa všetky príslušné kritériá stanovené v nariadení GBER.

Účelom zmien, ktoré sú predmetom tejto verejnej konzultácie, je cielene upraviť nariadenie GBER tak, aby sa ním príslušne dopĺňali paralelne revidované relevantné usmernenia o štátnej pomoci, a zabezpečiť, aby sa v pravidlách vhodne zohľadňoval vývoj na trhu a v oblasti technológií, ale aj nové priority Komisie, najmä Európska zelená dohoda a priemyselná a digitálna stratégia. Zmenou spočívajúcou v ďalšom zjednodušení a objasnení týchto pravidiel sa zlepši právna istota a členským štátom sa uľahčí vykonávanie opatrení pomoci na podporu zelenej a digitálnej transformácie pri obmedzení možných narušení hospodárskej súťaže na minimum.

Konkrétnejšie je cieľom návrhu na revíziu nariadenia GBER zabezpečiť, aby sa členským štátom uľahčilo vykonávanie opatrení štátnej pomoci bez predchádzajúcej notifikácie v týchto oblastiach:

- regionálna pomoc,
- pomoc vo forme rizikového financovania,
- pomoc na výskum, vývoj a inovácie,
- pomoc v oblasti životného prostredia a energetiky.

Táto iniciatíva sa vo veľkej miere opiera o dôkazy a údaje získané v súvislosti s kontrolou vhodnosti pravidiel štátnej pomoci vykonanou Komisiou, ako aj o trhové skúsenosti Komisie

---

¹ Nariadenie Komisie (ES) č. 651/2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článku 107 a 108 zmluvy (Ú. v. EÚ L 187, 26.6.2014) v znení zmien. Treba uviesť, že prebieha cielená revízia nariadenia GBER zameraná na uľahčenie vzájomného pôsobenia pravidiel štátnej pomoci a niektorých pravidiel financovania EÚ, ktorá má byť dokončená v druhej polovici júla 2021.

² Zverejnená 30. októbra 2020, pozri: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/2044-Balik-predpisov-o-modernizacii-statnej-pomoci-z-roku-2012-usmernenia-tykajuce-sa-zeleznica-a-kratkodobe-zmluvy-na-poistenie-vyvozných-uverov-kontrola-vhodnosti_sk.

³ Usmernenia o pomoci v oblasti životného prostredia a energetiky, Usmernenia o regionálnej pomoci, rámec pre výskum, vývoj a inovácie a Usmernenia týkajúce sa rizikového financovania.

a jej skúsenosti z prípadovej praxe. Keďže ide o sprievodné opatrenie k revíziám usmernení o štátnej pomoci v príslušných oblastiach, nepovažovalo sa za nevyhnutné vypracovať samostatné posúdenie vplyvu tejto iniciatívy.

1. Regionálna pomoc

Po prijatí usmernení o regionálnej pomoci platných od roku 2022 je potrebné zosúladiť oddiel nariadenia GBER o regionálnej pomoci s cieľom zabrániť nezrovnalostiam medzi týmito dvomi súbormi pravidiel. Okrem toho sa zavádza menšie objasnenie vylúčenia nákladov na odpisy vyplývajúce z používania určitých aktív v období, v ktorom sa používajú na projekt výskumu, vývoja a inovácie, z nákladov oprávnených na regionálnu pomoc, keďže nejde o investičné náklady v zmysle regionálnej pomoci. Keďže vymedzenie počiatočných investícií je rovnaké ako v prípade regionálnej pomoci, do oddielu o pomoci pre malé a stredné podniky (ďalej len „MSP“) sa doplnili zmeny, aby sa odstránili existujúce nezrovnalosti týkajúce sa oprávnených nákladov medzi oddielmi o MSP a regionálnej pomoci.

Súčasný návrh na zmenu nariadenia GBER obsahuje najmä tieto zmeny:

- Zosúladenie odvetvového rozsahu pôsobnosti pre regionálnu pomoc (vylúčenie lignitu, začlenenie syntetických vlákien a lodného staviteľstva, vylúčenie podpory širokopásmového pripojenia a výskumných infraštruktúr v oddiele o regionálnej pomoci, objasnenie vymedzenia odvetví dopravy a energetiky).
- Rozšírenie možnosti poskytnúť prevádzkovú pomoc na predchádzanie vyludňovaniu alebo zníženie vyludňovania, ktorá bola doteraz možná iba v prípade veľmi riedko osídlených oblastí, aj na riedko osídlené oblasti, a to v súlade s pozíciou prijatou v Usmerneniach o regionálnej pomoci.
- Mierna úprava stropov vymedzujúcich notifikačnú povinnosť v prípade regionálnej pomoci s cieľom objasniť, aké tieto stropy sú v prípade rôznych intenzít pomoci, ale aj zabezpečenie vyšších stropov pre MSP vykonávajúcich projekt do 50 mil. EUR, aby sa zabránilo ich penalizácii v dôsledku prístupu založeného na upravenej výške pomoci, ktorý sa uplatňuje na väčšie projekty.
- Vylúčenie nákladov na budovy, pôdu a zariadenia z regionálnej pomoci, a to v rozsahu a v období, v akom sa podporujú podľa pravidiel nariadenia GBER platných pre pomoc poskytovanú na projekty v oblasti výskumu, vývoja a inovácií.
- Zosúladenie návrhu oddielu o MSP s návrhom oddielu o regionálnej pomoci.

2. Pomoc vo forme rizikového financovania

Vo výsledkoch kontroly vhodnosti sa potvrdilo, že pravidlá štátnej pomoci týkajúce sa rizikového financovania zavedené v roku 2014 fungovali celkovo dobre a prispeli k riešeniu problému zlyhania trhu, ktoré MSP v EÚ bránilo pritiahnuť finančné prostriedky potrebné na ich rast a úspešný rozvoj, a to bez toho, aby došlo k neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže. Zároveň by sa mali zaviesť niektoré zmeny na uľahčenie výkladu a vykonávania týchto pravidiel. Okrem toho sa pri preskúmaní pravidiel zohľadňuje Európska zelená dohoda a priemyselná stratégia (napríklad tým, že sa zahrnie „bonus“ v prípade pomoci na ochranu životného prostredia, ako aj pomoci vo forme prevodu práv duševného vlastníctva pre inovačné začínajúce podniky).

Začala sa už revízia usmernení týkajúcich sa rizikového financovania a uskutočnila sa verejná konzultácia na získanie názorov zainteresovaných strán a členských štátov. Keďže usmernenia týkajúce sa rizikového financovania predstavujú právny základ na povoľovanie schém pomoci vo forme rizikového financovania, ktoré idú nad rámec nariadenia GBER, oba súbory pravidiel sú úzko prepojené a je potrebné zabezpečiť medzi nimi konzistentnosť. Toto je hlavný dôvod navrhovaných zmien oddielu nariadenia GBER o pomoci na uľahčenie prístupu k financovaniu pre MSP a súvisiaceho vymedzenia pojmov v kapitole I nariadenia GBER.

Všetky navrhované zmeny sú založené na dôkazoch získaných počas kontroly vhodnosti. Navrhované zmeny ustanovení nariadenia GBER o rizikovom financovaní sú v súlade s prebiehajúcou revíziou usmernení týkajúcich sa rizikového financovania. Najvýznamnejšie zmeny sú tieto:

- Rozdelenie súčasného článku 21 na dva články: jeden sa týka pomoci vo forme rizikového financovania prostredníctvom finančných sprostredkovateľov a druhý rizikového financovania vo forme daňových stimulov pre fyzické osoby investujúce do oprávnených podnikov. Nový článok 21 bol rozdelený, aby lepšie zdôraznil trojvrstvovú štruktúru pomoci vo forme rizikového financovania: od investorov k príjemcom cez finančných sprostredkovateľov.
- Zmena kritéria oprávnenosti, podľa ktorého môžu spoločnosti získať pomoc vo forme rizikového financovania zo „*siedmich rokov od ich prvého komerčného predaja*“ na „*desať rokov od ich zápisu do obchodného registra a/alebo, pokiaľ ide o inovačné podniky, sedem rokov od ich prvého komerčného predaja*“.
  - Zmenou na „*desať rokov od ich zápisu do obchodného registra*“ sa má zjednodušiť uplatňovanie nariadenia GBER, pretože zápis spoločnosti do obchodného registra je presný dátum, zatiaľ čo prvý komerčný predaj možno interpretovať rôzne (pri oprávnených MSP, na ktoré sa nevzťahuje povinný zápis do obchodného registra, sa za začiatok desaťročnej lehoty týkajúcej sa oprávnenosti môže považovať buď okamih, keď MSP začne vykonávať svoju hospodársku činnosť, alebo keď mu vzniká daňová povinnosť z hospodárskej činnosti).
  - Možnosť, aby členské štáty v prípade inovačných podnikov naďalej používali súčasné kritérium „*sedem rokov od prvého komerčného predaja*“, sa stanovila na základe spätnej väzby v rámci verejnej konzultácie týkajúcej sa usmernení k rizikovému financovaniu, podľa ktorej investičné cykly takýchto spoločností v odvetví biotechnológií, zdravotníctva a mikroelektroniky môžu byť dlhšie ako desať rokov. Inovačné podniky sú už vymedzené v nariadení GBER.
- Začlenenie objasnenia, kedy ide o „rozšírenie podnikania“, v prípade ktorého musí investícia musí byť vyššia ako 50 % ročného obratu MSP, aby daný MSP stal oprávneným na získanie pomoci vo forme rizikového financovania: Článok 21 teraz odkazuje na „novú hospodársku činnosť“, a nie na technickejšie „nové produktové alebo geografické trhy“. Okrem toho návrh zahŕňa zelený bonus (investícia musí prekročiť ročný obrat MSP len o 30 %, a nie 50 %) na investície zlepšujúce environmentálne výsledky v súlade s nariadením o taxonómii.

- Začlenenie objasnenia, že pri výpočte maximálnej výšky pomoci na rizikovú finančnú investíciu na jedného príjemcu sa zohľadňuje zostávajúca suma v čase poskytnutia pomoci. Tým sa umožní splatenie rizikovej finančnej investície a prijímanie ďalších investícií dovtedy, kým je na ne príjemca oprávnený.
- Zníženie minimálnych limitov na účasť súkromných subjektov na rizikových finančných investíciách do podporovaných oblastí podľa článku 107 ods. 3 písm. a) zmluvy. Pri tejto úprave sa zohľadňujú nezrovnalosti v prístupe k nebankovému financovaniu vrátane rizikového financovania medzi členskými štátmi a v ich rámci, pričom sa nesmie zabúdať na to, že účasť súkromných subjektov je nevyhnutným predpokladom poskytnutia pomoci vo forme rizikového financovania, keďže sa ňou zabezpečuje prilákanie financovania, prísne posúdenie rizika a vhodné finančné hĺbkové preskúmanie.
- Rozšírenie rozsahu pôsobnosti článku 24 o pomoci na náklady na prieskum s cieľom určiť oprávnené podniky na účely zahrnutia nákladov na investičný prieskum do oprávnených podnikov, aby bolo možné riešiť výzvy v odvetví rizikového kapitálu na zmiernenie informačných asymetrií, ktoré tieto spoločnosti ovplyvňujú.
- Rozšírenie rozsahu pôsobnosti článku 22 o pomoci pre začínajúce podniky s cieľom zahrnúť pomoc vo forme prevodu práv duševného vlastníctva z výskumnej organizácie, kde sa vyvinuli príslušné práva duševného vlastníctva, na malé a inovačné podniky, ktoré musia uviesť na trh nový produkt alebo novú službu.
- Začlenenie objasnenia do vymedzenia pojmov, podľa ktorého možno na získanie požadovaného príspevku investorov k opatreniam rizikového financovania zohľadniť iba súkromné subjekty, pričom verejné či poloverejné subjekty, ako sú národné podporné banky a inštitúcie alebo medzinárodné finančné inštitúcie, na tento účel zohľadniť nemožno.
- Zahrnutie príjemcov finančných prostriedkov z Európskej rady pre inováciu alebo nositeľov jej známky excelentnosti do vymedzenia inovačných podnikov (čo napríklad umožňuje zdvojnásobenie pomoci pre začínajúce podniky alebo uvedenú pomoc vo forme prevodu práv duševného vlastníctva).

3. Pomoc na výskum, vývoj a inovácie

Nariadenie GBER dopĺňa ustanovenia rámca štátnej pomoci pre výskum, vývoj a inovácie. Stanovujú sa v ňom podmienky zlučiteľnosti, na základe ktorých môžu členské štáty vykonávať opatrenia štátnej pomoci bez predchádzajúcej notifikácie Komisie. Ako už bolo oznámené v súvislosti s revíziou rámca výskumu, vývoja a inovácií, Komisia do súčasnej cieľovej revízie nariadenia GBER začlení aj cieľnú zmenu ustanovení nariadenia GBER týkajúcich sa výskumu, vývoja a inovácií v súlade s navrhovanou zmenou rámca výskumu, vývoja a inovácií, aby sa zabezpečila koherentnosť pravidiel štátnej pomoci v oblasti výskumu, vývoja a inovácií.

Na riešenie uvedenej výzvy obsahujú revidované časti nariadenia GBER o výskume, vývoji a inováciách najmä tieto ciele zlepšenia:

- Objasnenie určitých pojmov a ich vymedzenia: Po prvé sa navrhuje objasniť, že centrá digitálnych inovácií vrátane centier v rámci programu Digitálna Európa sa môžu

považovať za inovačné zoskupenia vymedzené v nariadení GBER. Po druhé je potrebné zmeniť vymedzenie činností priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja tak, aby sa v ňom objasňovalo, že ich súčasťou sú aj činnosti výskumu a vývoja v oblasti digitálnych technológií/riešení. Po tretie sa navrhuje objasniť, že medzi inovačné činnosti MSP patrí aj využívanie digitálnych riešení (akými sú podpora služieb poskytovaných výskumnými infraštruktúrami, testovacími a experimentačnými infraštruktúrami, inovačnými zoskupeniami alebo súkromnými digitálnymi expertmi).

- Zavedenie nového vymedzenia a kritérií zlučiteľnosti, aby sa umožnila podpora testovacích a experimentačných infraštruktúr – využívaných prevažne subjektmi odvetvia na činnosti výskumu a vývoja, akými sú vývoj a testovanie nových technológií – ktoré môžu slúžiť aj na stimulovanie investícií do výskumu, vývoja a inovácií na uľahčenie dvojakej transformácie. Tieto druhy infraštruktúr sú niekedy známe aj ako technologické infraštruktúry.
- Zjednodušenie podmienok na udelenie pomoci na projekty v oblasti výskumu a vývoja podľa článku 25 nariadenia GBER, najmä tým, že na výpočet nepriamych nákladov na projekty v oblasti výskumu a vývoja sa navrhne doplnenie možnosti použitia zjednodušeného prístupu k nákladom.

4. Pomoc v oblasti životného prostredia a energetiky

V súlade s cieľmi Európskej zelenej dohody sa navrhuje v prípadoch, ak je to objektívne opodstatnené, rozšíriť rozsah pôsobnosti nariadenia GBER rozšírením súboru opatrení oslobodených od notifikácie *ex ante* a zvýšením stropov vymedzujúcich notifikačnú povinnosť pre opatrenia v oblasti klímy, energetiky a ochrany životného prostredia. Do navrhovaného rozšírenia sa premieta postup Komisie pri dodržiavaní právnych predpisov, technologický vývoj a vývoj na trhu a obmedzujú sa ním narušenia trhu a hospodárskej súťaže, a to najmä v prípade novších a rozsiahlejších opatrení. Hlavné navrhované zmeny, ktoré sú zosúladené s návrhom revidovaných usmernení o klíme, ochrane životného prostredia a energetike, sú tieto:

Pomoc na ochranu životného prostredia

- Návrhom sa rozširujú možnosti členských štátov v oblasti podpory investícií do znižovania emisií CO₂ začlenením osobitných ustanovení, podľa ktorých sa investičná pomoc na zachytávanie, využívanie alebo ukladanie uhlíka považuje za zlučiteľnú a oslobodenú od notifikačnej povinnosti.
- Začlenenie novej špecifickej kategórie výnimky pre investičnú pomoc na ekologické vozidlá a vozidlá s nulovými emisiami. Návrhom sa takisto dopĺňajú ustanovenia o investičnej pomoci pre nabíjaciú a čerpaciú infraštruktúru, ktoré sa nedávno zaviedli v rámci cieľovej revízie nariadenia GBER, ktoré tvorí sprievodný dokument k VFR na roky 2021 – 2027, a to i) rozšírením rozsahu pôsobnosti investičnej pomoci pre čerpaciú infraštruktúru na infraštruktúru dodávajúcu nízkouhlíkový vodík a ii) rozšírením pomoci aj na nabíjaciú a čerpaciú infraštruktúru, ktorá nie je verejne prístupná.
- Zavedenie zeleného bonusu na pomoc v oblasti zlepšenia energetickej hospodárnosti budov a s cieľom stimulovať ambiciózne projekty obnovy budov. Bonus sa bude

uplatňovať, ak budú mať zlepšenia energetickej hospodárnosti za následok významné zníženie dopytu po primárnej energii.

- Rozšírenie rozsahu pôsobnosti nariadenia GBER tak, aby sa týkalo aj investičnej pomoci na obnovu prirodzených biotopov a ekosystémov, ochranu a obnovu biodiverzity a vykonávanie riešení blízkyh prírode na účely adaptácie na zmenu klímy a zmiernenia zmeny klímy.
- Rozšírenie rozsahu pôsobnosti existujúcich ustanovení o pomoci v oblasti recyklácie a opätovného použitia odpadu tak, aby zahŕňali aj investičnú pomoc v oblasti ďalších investícií, ktoré sú zamerané na zvyšovanie úrovne efektívnosti využívania zdrojov alebo prínosu k prechodu na obehové hospodárstvo.
- Stanovenie skupinovej výnimky pre schémy pomoci vo forme zníženia daní v prospech energeticky náročných podnikov v rámci smernice o zdaňovaní energie, ak sa podľa týchto schém vyžaduje, aby príjemcovia spĺňali podmienky zabezpečujúce zvýšenie energetickej hospodárnosti a investícií do projektov, ktoré v prípade príjemcu vedú k významnému zníženiu emisií skleníkových plynov. Na schémy, ktoré nespĺňajú tieto podmienky, sa nebude vzťahovať skupinová výnimka, ale môžu sa notifikovať na posúdenie na základe usmernení o štátnej pomoci v oblasti klímy, ochrany životného prostredia a energetiky, ktoré sú v súčasnosti predmetom revízie. Komisia by rada získala pripomienky k zavedeniu týchto podmienok v rámci navrhovaného nariadenia GBER.
- Zavedenie novej kategórie výnimky pre pomoc vo forme zníženia environmentálnych daní alebo poplatkov, ktoré sú potrebné v niektorých odvetviach náročných na zdroje.
- Zabezpečenie dodatočnej flexibility stanovením vyšších intenzít pomoci, a to najmä v prípade poskytovania pomoci v súvislosti so súťažným ponukovým konaním.

Pomoc na podporu energie z obnoviteľných zdrojov energie

- Zvýšenie stropov vymedzujúcich notifikačnú povinnosť, pričom sa zohľadňuje zníženie nákladov na vyspelé technológie a ich začleňovanie na trh.
- S cieľom zohľadniť čoraz dôležitejšiu úlohu, ktorú zohráva ukladanie uhlíka pre začleňovanie energie z obnoviteľných zdrojov do elektrizačnej sústavy, a dosiahnuť súlad s návrhom usmernení o klíme, ochrane životného prostredia a energetike sa navrhuje rozšírenie výnimiek pre investície a prevádzkovú pomoc v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov o projekty týkajúce sa ukladania uhlíka, ktoré sa priamo týkajú nových alebo existujúcich zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov.
- S cieľom uľahčiť investície do čistého vodíka sa bude navrhovaná zmena týkať investičnej pomoci pre projekty v oblasti čistého vodíka. Prevádzková pomoc pre malé zariadenia na podporu čistého vodíka bude oslobodená od notifikačnej povinnosti.
- Zahrnutie – v súlade s prepracovanou smernicou o obnoviteľných zdrojoch energie – ustanovení o prevádzkovej pomoci na projekty komunit vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov, podľa ktorých sa na projekty do 1 MW inštalovanej kapacity vzťahuje výnimka zo súťažného ponukového konania.

Pomoc pre systémy diaľkového vykurovania a chladenia a energetickú infraštruktúru

- S cieľom prispôsobiť existujúce pravidlá podpory systémov diaľkového vykurovania a chladenia a energetickej infraštruktúry cieľom Európskej zelenej dohody sa v navrhovanej zmene nariadenia GBER existujúce pravidlá objasňujú a zosúladujú s cieľmi Európskej zelenej dohody, ako sú uvedené v investičnom pláne pre udržateľnú Európu⁴ priloženom k oznámeniu o Európskej zelenej dohode.
- Okrem toho sa za oprávnenú podľa nariadenia GBER nemôže považovať podpora investícií do systémov diaľkového vykurovania, ktoré sú založené na fosílnych palivách. Na podporu investícií do výroby tepla pre diaľkové vykurovanie, pri ktorej sa využíva zemný plyn, ako aj investícií alebo modernizácie distribučných sietí, sa v súlade s cieľmi Európskej zelenej dohody zavádzajú osobitné záruky, ako napríklad súlad s cieľmi v oblasti klímy, aby sa zabránilo odkázanosti a zaručila hospodárska súťaž.
- V oblasti investícií do energetickej infraštruktúry sa umožňuje podpora energetickej infraštruktúry využívajúcej nové zdroje energie, konkrétne vodíkovej infraštruktúry. Okrem toho sa umožňuje aj podpora investícií, ktoré sa neuskutočňujú v podporovaných oblastiach. A napokon je potrebné upraviť podporu investícií do energetickej infraštruktúry využívajúcej zemný plyn tak, aby sa pri nej prihliadalo na ciele Európskej zelenej dohody a potrebný súlad s cieľmi v oblasti klímy.

---

⁴

Oznámenie Komisie s názvom Investičný plán pre udržateľnú Európu Investičný plán európskeho ekologického dohovoru [COM(2020) 21 final].